№ 35.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 1. *MAJA ROKU* 1798. *we WTOREK.*

Wypis z Gazety Warszawſkiey Nro 34.

Liſt gabinetowy od Nayiaśnieyszego Krola Jmci, do Prezydenta Miaſta *Warszawy* JP. *Schimmelſeniga von der Oye* pisany.

MÓY KOCHANY PREZYDENCIE SCHIMMELFENIG VON DER OYE!

W oſobnym iuż Miniſtrowi Stanu Baronowi de Schroetter *danym zaleceniu, oświadczyłem; iż przekonany będąc o wierności i przywiązaniu moich poddanych, żadnych nowych, koſztownych i okazałych miłości i uſzanowania ich, nie wymagam dowodów, ale raczey pragnę, aby nikt czyſtego uczucia radości, z okazyi homagium i przy pierwſzym krajów mych obieżdżaniu, nie nadwątlał przez nieprzyiemne uboczne myśli, o przykrey ſtracie koſztow i czasu; chcę albowiem bez wſzelkiey okazałości Królewſkiey i iedynie z ſzczerym oycowſkim ſercem, odwiedzić poddanych moich. Spodziewam ſię więc, iż poddani moi, od wſzelkich powierzchownych ceremonialności, które choćby też nayoſzczędniey urządzone były, wymagaią iednak nadzwyczaynych wydatkow i opoźnień, tym chętniey wſtrzymaią ſię, kiedy ſię zaſtanowią, iż przez to, ſami ſtaliby ſię przeſzkodą pozbawiaiącą mnie drogiego, a dobru ich w ogulności wſzyſtkich poświęconego czasu, który dla ſzczęścia ich, daleko lepiey przez ſkuteczną pracę użyć myślę. Wyczytałem wprawdzie z rapportu i zapytania waſzego* de data 2. t. m., *iż dobrzy moi obywatele miaſta* Warszawy, *ſą pomimo tego w mniemaniu, że przywiązanie ſwe przez ſolenne przyimowanie i wyieżdżanie na przeciw mnie, okazać powinni; lecz iak bardzo mnie ten nowy, niewątpliwy dowod ſerdecznego ich przywiązania cieſzy, tak również mocny wkładam na was obowiązek, przy zapewnieniu ich o moiey wdzięczności, uwiadomienia oraz o wzwyż rzeczoney moiey intencyi na czyſtych ugruntowaney powodach i użycia waſzego wpływu, ku uniknieniu nieprzyiemności, wynikaiącey dla nas i was, przez uroczyſte witanie lub wyieżdżanie na przeciw. Związek, dopiero co zawarty, z ich ſtrony przez okazanie iedynie miłości, uſzanowania i wierności, a z moiey przez przychylność i łaſkę oycowſką, coraz ściślay pragnę widzieć utwierdzonym.* — w Potsdamie dnia 11. Kwietnia 1798. roku.

FRYDERYK WILHELM.

---

z Londynu dnia 13. Kwietnia.

Na dniu 11. miniſtrowie odbyli długą ſeſſyą, na którey mieli ſię naradzać o powszechnym uzbroieniu ludu. W każdym powiecie będą w tym celu złożone zgromadzenia, a mieszkańcy zdatni do noſzenia broni, maią być ſposobieni do woyny. Oſtatnie wiadomości z *Francyi* nadeszłe, dały powod do tego urządzenia, nie tylko w *Breſt i Havre*, ale i wszelkich innych portach *Francuzkich i Holenderſkich* począwszy od *Rocheſort*, aż do uyścia rzeki *Texel*, bardzo wielka czynność widzieć ſię daie wſkazuiąca bliſkość wyprawy. Oſtatniego dnia żołnierze w *Havre* dwa razy w nocy byli budzeni, dla ćwiczenia ſię w kierowaniu batow kanonierſkich, w czaſie burzy morſkiey. Wczoray lord *Bridport* wypłynął z *Portsmouth* z flottą od 10. liniowych okrętow i iedną fregatą od 36. armat, dla blokowania portu *Breſteńſkiego*. Wspomniony lord odebrał telegrafem rozkaz wypłynienia, ponieważ *Sir Richard Strachan* donioſł, iż nieprzyiaciel zdaie ſię chcieć wyruszyć na morze z portu *Havre*.— Wczoray przybył porucznik *Gundy* z depeszami od tegoż *Sir Strachan*, które donioſły, iż ten admirał na dniu 8. w nocy z małą eſkadrą ſwoią napadł na nieprzyiacielſką flottyllę batow kanonierſkich z *Havre* wypływaiącą. Jeden z tych batow wśrzod mocnego ognia miał zatonąć, reszta cofnęła ſię pod baterye portu. Zamiar nieprzyiaciela był wspomnione baty w liczbie 38. połączyć z wielką wyprawą w *Breſt* ſtoiącą. *Sir Richar Strachan* miał tylko przy ſobie dwie fregaty *Diamond* i *Hidra*, z których pierwsza zbliżywszy ſię nadto do bateryow o brzeg uderzyła, wszakże uszła potym niebespieczeńſtwa. Potyczka z temi batami, których wielka liczba z *Sekwany* przybyła, aby nieznacznie do zachodnich brzegow zbliżyć ſię mogła, trwała kilka godzin, i dopiero ſię o godzinie pierwszey po połnocy ſkończyła. Wielu tu czyni porównanie między *Sir Richard* i kapitanem *Sir Sidney Smith*. Zapędził ſię on za nieprzyiacielem, aż do rzeki *Sekwany*, tak daleko, iż dla mielizny w wielkim zoſtawał niebespieczeńſtwie na ſwoim okręcie. Rzucił także do miaſta *Havre* kilka kul armatnych. Część okrętow *Francuzkich* była w tymże czaſie do wyſpy *St. Marcou* przeznaczoną. Eſkadra *Strachana* ieſt teraz kilką ſtatkami bombardierſkiemi wzmocniona. Kanonada pod *Havre* była wyraźnie ſłyſzaną na brzegach naszych.— Oſtatnie liſty z *Lizbony* potwierdzaią wiadomość, iż dwor *Madrycki* przyiął na ſiebie pośrzednictwo pokoiu między *Francyą i Portugalią*.— Król kazał wytknąć oboz w *Warfield* o 8. mil od *Windſor*, który z 16,000. kawaleryi i piechoty ſkładać ſię ma. Pierwszą G. *Gwynn*, drugą G. *Laſcelles* dowodzić będą. Zakładaią także wielkie magazyny w wspomnioney okolicy, a to w zamiarze opatrzenia w żywność ſtolicy w przypadku, gdyby nieprzyiaciel miał wylądować i dowoz wszelki do *Londynu* był zatamowany.— W *Irlandyi* w hrabſtwie Królowy naſtępuiący ogłoszono rozkaz „Officer kommenderuiący w dyſtrykcie tuteyszym nakazuie, aby uczyniony był dokładny regeſtr osob w każdym domu mieszkaiących, i takowy na drzwiach tegoż przybity zoſtał. Od 9. godziny z wieczora przez całą noc, aż do świtu mieſzkańcy maią w domach ſwoich zoſtawać, i żadnego obcego człowieka do nich nie wpuszczać. Patrole maią te domy całą noc obchodzić, a gdyby w którym po przeczytaniu regeſtru znaleźli iakiego człowieka w nim niezapisanego, takowy natychmiaſt wziętym do aresztu być ma, kogoby zaś zapisanego w domu nie znaleźli, za takowego reszta pozoſtała ieſt w odpowiedzi, dochodzenie także natychmiaſt ma naſtąpić, gdzie ſię znayduie nieprzytomny, dla aresztowania onego.— Gdyby zaś regeſtr znalazł ſię niedokładnym, albo podſtępnie zdartym zoſtał, naówczas właściciel domu w przeciągu 2. godzin ieſt obowiązany nowy regeſtr przed officerem kommenderuiącym pod karą złożyć; officer może urlopować niektóre osoby, chcące wyiść z domu. Osoby magiſtratowe i officerowie korpusu ochotnikow maią ſię przykładać do dopełnienia ninieyszego rozkazu. — Pomimo wszelkiey ſurowości rządu związek *Irlandczykow* trwa nieprzeſtannie, i nocą w ukrytych mieyscach zawsze ſchadzki odbywaią. — *Traynor* Irlandczyk oſkarzony o zdradę kraiu, z więzienia uciekł, przekupiwszy ſtraż ſwoią 5000 funtami. — Batalion *Hompesch* z 600. głow woyſka *niemieckiego* złożony, wyſłany ieſt do *Cork* w *Irlandyi*. Małe utarczki z insurgentami i ich aresztowania ciągle trwaią. — Dnia 10. indagacya z więzniow ſtanu w *Maindſtone* rozpoczętą zoſtała, którym oznaymiono, iż ſąd oſkarzenie ich o tęż zdradę przyimuie i że na dniu 30. ſprawa ſię ich otworzy, dany więc ieſt im czas do przygotowania ſię i zanieſienia żądań ſwoich. *Oconnor* ſkarżył ſię na ściſłość aresztu, w którym mu z przyiaciołmi ſwemi rozmawiać nie ieſt dozwolono, prosząc także o dalsze odłożenie ſprawy dla przyſtawienia świadkow ſwoich w *Irlandyi*.— Wczoray przybył tu kuryer z depeszami od *Sir Eden* z *Wiednia*. — Już teraz przekonani ieſteśmy, iż *Francuzi* wſzelkich przyłożą ſtarań do nagłego napadnięcia na nasze brzegi, i to nawet w wielu mieyscach.— Liſty z *Mancheſter* pod d. 11. donoszą co naſtępuie: „Miaſto nasze przez cały dzień dziſieyszy w wielkim allarmie zoſtaie, przeszłey nocy przybyło tu 5. urzędnikow od Xcia *Portland* z *Londynu*, z rokazami aresztowania wielu osób. iakoż dziś z rana 11. osób zoſtało do więzienia zaprowadzonych. O godzinie 9. zrana zebrał ſię wielki tłum ludu, a osobliwie *Irlandczykow* dla uwolnienia iak mniemaią aresztowanych, uderzono w bębny i dzwony, i całe woyſko pod bronią ſtanęło; o godzinie 1. aresztanci w 4ch powozach pod mocnym konwoiem do *Londynu* odeſłani zoſtali. Znayduią ſię pomiędzy niemi dway ſynowie Drukarza *Cowdroy*, fabrykant *Cheitham*, i ieden krawiec, reszta są *Irlandczykowie*. — P. *Dundas* ſekretarz ſtanu wydał cyrkularze do wszyſtkich zwierzchności W. *Brytanii*, aby te wezwały lud do uformowania legionow w celu obrony kraiu. Wkrótce także ma wyiść adreſs rządu, nakazuiący powſzechne uzbraianie. — Eſkadra *Sir Roger Curtis*, przybyła na brzegi *Irlandzkie*. — Flotta nasza z *Yarmouth* muſiała ztamtąd odpłynąć, uyrzawſzy eſkadrę *Hollenderſką* gotową do wyiścia na morze.— W *Wirginii* zakazane są wszelkie gry publiczne, nawet billardy maią być pod karą ſpalenia zamknięte. — W wschodnich *Indyach* pokazały ſię rozmaite *Francuzkie* fregaty dla chwytania okrętow naszych z *Chin* powracaiących.

Powszechnie tu lubiony z muzy ſatyryczney narodowey Doktor *Walcott* zwyczaynie *Pindarem* nazywany, nie traci bynaymniey względow u publiczności. Otrzymał on iuż oddawna przywiley na karrykatury, ktoremi niemiłoſiernie wiele osob rządowych zwykł biczować. Przed dwoma laty, gdy dwunaſtomieſięczne zachował milczenie, zaczęto powszechnie uſkarżać ſię, iż i tym uſtom *Pitt* złotą kłodkę przyłożył. Teraz zbiia on tę rozſianą pogłoſkę przez okazanie ſwoiego dowcipu, w czwartey części wydanych świeżo dzieł ſwoich, które każdy kupuie, kto tylko pragnie mieć klucz do anekdotow tego kraiu. Gdy G. *Kościuſzko* płynąc do *Ameryki* zatrzymał ſię w *Londynie*, dla ſłabości ſwoiey nie wſtaiąc z łożka, rzadko z kim chciał ſię widzieć. Zaproſił iednak do ſiebie P. *Walcott*, i oświadczył mu, iż zawsze ſtałym był wielbicielem dzieł iego, iż te przez cały ciąg więzienia iego w *Peterzburgu* rownie iak podroży z *Peterzburga* do *Londynu* były dla niego miłym towarzyſtwem, i że nie mogł

tego przewieść na ſobie, aby opuszczaiąc ſtary świat nie miał osobiście przywitać żyiącego na nim *Juwenalisa*. Po odeyściu iego, poſłał mu *Kościuſzko* kilka flasz *Malwazyi* z napisem *Hipokrena wraca ſię tam zkąd wyſzła*.

z Paryża dnia 12. Kwietnia.

Dziſieyſzy *Redaktor* zawiera w ſobie naſtępuiący artykuł z *Madrytu* pod dniem 26. Marca. „Rozrządzenie Królewſkie względem emigrantow i deportowanych czynnie zaczyna być wykonywanym. Xiąże *d'Avray* ambaſſador *Ludwika XVIII.* który iako grand *Hiszpańſki* i iako dyplomatyczna oſoba chciał być z pod tego rozrządzenia wyiętym, był pierwſzym, równie iak PP. *St Simon*, *Debienne* i inne znaczne osoby, które odebrały rozkaz wyiechania z kraiu. — P. *Savedra* ieſt razem pierwszym miniſtrem i zarządza ſkarbem. Ztąd pogłoſka iakoby hrabia *Cabarrus* zoſtał miniſtrem ſkarbu, niesprawdza ſię. — Wielkie uzbraiania *Porty* mówi reprezentant *Poultier* w dzienniku swoim, ani przeciw *Basmanowi-Oglu*, ani przeciw *Auſtryi*, lub *Moſkwie* są wymierzone. Każdy ſię zdziwi, kto uſłyſzy, że Sultan *Turecki* wspólną z nami przeciw *Anglii* rozpocznie ſprawę. — Mówa którą nowy nasz ambaſſador w *Turynie* Obywatel *Guinguené* miał do Króla na dniu 31. Marca przy oddaniu liſtow kredencyonalnych była naſtępuiąca: *Nayiaśnieyſzy Panie!* Dyrektoryat Wykonawczy Rzpltey *Francuzkiey* pragnąc iak naymocniey utrzymania szczęśliwie przywroconey przyiaźni między *Francyą* i rządem *Piemonckim*, wyſłał mię do Waszey Królewſkiey Mości. Przynoszę z ſtrony Dyrektoryatu przychylność dobrowolną, rzetelność i uszanowanie dla zawartych traktatow, dla porządku publicznego i dla prawa narodow, a spodziewam ſię w imieniu W. K. Mci też same znaleść uczucia u Miniſtrow i wszelkich innych agentow wolą iego wykonywaiących. Szczera i otwarta dyplomatyka ieſt iedyna, która rządom przyſtoi. Narod który przez swoie zwycięſtwa imie wielkiego narodu pozyſkał, nie zna inney. N. Panie! nie chcę ja otwierać znowu te blizny, które czas tylko, pokóy, i zgoda zagoić mogą, ale mowiąc przed W. K. Mcią, mowię do wszyſtkich rządow, które wraz z tobą Królu do zasad spokoynych przywróciły, że ich powodzenie i ſława, na ſtałości i rzetelności związkow z Rzpltą *Francuzką* zależą. Podchlebiam sobie N. Panie, iż tu nic nie mowię tylko to, co ſię zgadza z uczuciami W. K. Mci, szczęśliwy ieżeli poſtępki moie i prawidła, wśrzod nawałności rewolucyinych oyczyzną moią miotaiących, okazane, mogły ziednać wprzód ieszcze nieiaki szacunek u W. K. Mci, ieżeli wybor którym mię Dyrektoryat zaszczycił, do zoſtawania przy boku W. K. Mci, będzie w oczach iego nowym zadatkiem przychylności Dyrektoryatu do osoby Jego, i kiedy nakoniec w przeciągu tego pełnego chwały poselſtwa, potrafię usprawiedliwić i zaufanie dyrektoryatu, i szacunek W. K. Mci.

Redaktor umieszcza liſt z *Turynu* pisany, który wyraża iż publiczność bardzo ſię teraz zatrudnia nowym *Francuzkim* Ambaſſadorem Ob: *Guinguené*. Wſzyscy śledzą naymnieysze kroki iego i mowy, otoczony ieſt nieiako duchami, gotowość do uſług mu oświadczaiącemi, które pragną zapewne go wyrozumieć, ale otwarte poſtępowanie iego, i proſte zamiary mięszaią ich układy. Nowa moda przez niego wprowadzona noszenia fraku, w kraiu w którym nikt ſię z domu nie wyrusza bez *chapeau bas* i szpady, zdaie ſię bydź śmiałością polityczną. Obywatelka *Guinguené* była także prezentowaną krolowey nie w robie dworſkiey z długim ogonem i dużemi mankietami, ale w robie *Francuzkiey*, a to wszyſtko za wyraźną wolą dyrektoryatu.

Nowe rozrządzenie, które król *Hiszpańſki* wydał względem zakazu towarow *Angielſkich* ieſt w naſtępuiącey treści: Od samego początku woyny z W. *Brytanią*, wprowadzanie do kraiu towarow *Angielſkich* pod karą konfiſkaty było zakazane. Naznaczony nawet był termin 6. mieſięczny do wywiezienia i przedania znayduiących ſię w kraiu tychże towarow. Termin takowy iuż upłynął, gdy iednak zaszły przełożenia od zgromadzeń kupieckich z prożbą o przedłużenie tego terminu, z przyczyny iż niektóre towary *Angielſkie* przed nakazem wprowadzone, ieszcze dotąd sprzedane bydź nie mogły, przeto dla uchronienia poddanych moich od pomieſienia w tey mierze szkody, przedłużam termin wzmiankowany do dnia 31. Lipca; pod tym iednak wyraźnym warunkiem, iż to będzie termin oſtateczny, który w żadnym przypadku przedłużonym bydź nie może. Aby zaś przeciąć pasmo wszelkim podſtępom, którychby w czaſie handluiący używać chcieli, dla wprowadzenia do kraiu moiego towarow, które nie tylko fabrykom narodowym są szkodliwemi, ale nadto podaią broń w ręce nieprzyiacioł naszych do dalszego prowadzenia woyny; nakazuię aby po upłynieniu tego oſtatniego terminu podana była specyfikacya pozoſtałych w kraiu towarow *Angielſkich*, któremi iuż właściciele rozrządzać nie będą mogli. W przypadku iakowego podeyrzenia wszyscy agenci i sędziowie maią moc rewidowania magazynow i ſklepow kupieckich, rownie iak domow innych osob z należytą roſtropnością, iakiey krok ten wymagać powinien. *Podpisano przez Króla* w Araniuez *dnia* 28. *Marca* 1798.

FRANCISZEK SAVEDRA.

Redaktor pod d. 23. marca zawiera w ſobie naſtępuiące doniesienie z *Cadix* „ Flotta *Hiſzpańſka* ciągle w nieczynności zoſtaie, chociaż znaczną ma liczbę okrętow. Flotta *Angielſka*, która ią teraz blokuie, ſkłada ſię tylko z 9. liniowych okrętow, gdyż Admirał *Jervis* z 12. innemi w *Lizbonie* ſię znayduie (podług wiadomości *Londyńſkich* flotta *Angielſka* znacznie przy *Cadix* wzmocnioną zoſtała) Na fregacie *Francuzkiey Weſtalka* w *Cadix* będącey, odprawiono uroczyſtość ſamowładności ludu. — G. *Cambray* ieſt do armii *Moguncktey* przeznaczony. — Klub *naśladowcow Brutuſa* w *Rzymie* wezwał do ſiebie G. *d'Allemagne*, który iednak grzecznie z tego ſię wymowił. — Zgromadzenie tymczaſowe kraiu *Wodzkiego* przy zakończeniu ſeſſyow ſwoich przyſłało naſtępuiący liſt do Dyrektoryatu naszego „ Obywatele Dyrektorowie. Zgromadzenie deputowanych *Wodzkich* rozpocząwszy pod waszą potężną opieką prace ſwoie, kończy ie dziś, otoczone zabytkami waszych dobrodzieyſtw. Chcieliście, aby kray *Wodzki* był wolnym, i zoſtał wolnym. Wysokie myśli wasze cały kray *Szwaycarſki* ogarnęły, i powſtała Rzplta iedna i nierozdzielna *Helwetow*. Wdzięczność nasza będzie tak trwałą, iak ſą ſkały nasze, trwalszą nawet nad pędzel hiſtoryi. W dawnych czasach *Gallowie* i *Helweci*, byli przyiaciołmi i braćmi, teraz po upłynionym 2000. lat przeciągu, wolność i iedność będzie znowu utrzymywać ſię pomiędzy niemi, a ten tak miły widok ieſt dziełem waszym. Przyimiycie Ob. Dyrektorowie wyraz wdzięczności naszey i winnego poszanowania.„

Dnia 7. t. m, wyszła z portu *Havre* flottylla, złożona z 3ch fregat i 12. wielkich szalupow kanonierſkich na tayną wyprawę (przeciw wyspie *St Marcou*) którey kommenda powierzona zoſtała kapitanowi *Muſkein* — Ta flottylla attakowaną była przez eſkadrę *Angielſką*, która od dawnego czasu trzyma w obleżeniu port *Havre*. Bitwa ta przerwaną będąc o godzinie 9. rozpoczęła ſię znowu około pułnocy, i trwała przez pułtory godziny pod armatami z *Ouiſtreham* i *Colleville*. Dnia 8. zrana flotylla puściła ſię powtornie na morze, a trzecia fregata *Angielſka* złączywſzy ſię z dwoma innemi, konwoy na nowo ſię cofnął na rzekę *Ornę*, gdzie ſię ieszcze znayduie. Okręty uzbroione wspierały retyradę, i utrzymywały ſilnie tę bitwę od 4. godziny po południu, aż do pułnocy. Jedna z fregat *Angielſkich* rzuciwszy kotwicę, i widząc ſię w niebeśpieczeńſtwie, przymuszona była odciąć linę, i zoſtawić kotwicę *Francuzom*.

Kommendant flottylli kapitan *Muſkein*, pisał z tego powodu naſtępuiący liſt do Ob: *Labreteche* szefa wyżſzego sztabu w *Havre*.

Mocna kanonada którą dnia wczorayszego ſłyszałeś, zakończyła ſię na nasz pożytek; zoſtaliśmy panami placu bitwy, i ieżeli niemieliśmy szczęścia poſłać wam fregaty *Angielſkiey* do *Havre*, winą ieſt wiatru, który niepozwolił naszym ſtatkom kanonierſkim doſtąpić do tey fregaty, uwięzłey na piaſkach przez cztery godziny.

Powtorna kanonada była między połnocą i godziną drugą, i ſtrzelanie z flottylli ktore przerwałem, i natychmiaſt rozpocząłem, ſkorom ſię tylko dowiedział iż baty kanonierſkie nie mogły doſtać fregaty. Zołnierze i ekwipaże nie są ieszcze włożeni do tych obrotow. Wiadomo ci przytym iż trudno ieſt dobry porządek w nocy zachować. Dowiesz ſię z ukontentowaniem iż ani iednego człowieka nie mamy rannego, i że fregaty nieprzyiacielſkie mocny szwank odnioſły. W tym czaſie gdy to piszę, znayduią ſię na tym ſtanowiſku dwie wielkie fregaty i ieden okręt od 74. armat. W tym momencie nasza flottylla przybyła do *Savenelle*.

Wydawana iuż była na publiczność fałszywa liſta uczonych ludzi, których rząd wkrotce ma na przedſiewziętą wyſłać wyprawę. Możemy zapewnić iż ta którą podaiemy, ieſt naydokładnieyſza i naypewnieysza. Aſtronomowie: *Dangos*, *Novette*, *Méchain* ſyn- Geometrowie: *Monge*, *Coſtaz*, *Fourier*, *Corancez* syn. Botaniści: *Thouin*, *Delisle*, *Nectour*. Zoologiſtowie: *Geoſſroi*, *Savigny*. Mineralogiści: *Dolomieu*, *Cordier*, *Dupuis*. Chimiści: *Bertholet*, *Descoſtils*, Samuel *Bernard*, *Regnaud*. Mechanicy: *Molard*, *Comté*, *Cecile*, *Lemaire*, *Breguet* ſyn. Chirurgowie: *Dubois*, *Labatte*. Biegli w rysunkach: *Millecot*, *Redoute*, *Rigaut*. Wielka przytym liczba uczniów do towarzyszenia im ieſt przeznaczona.

Miniſter marynarki uwiadomił Kommiſſarzow tego wydziału, iż Rzplta *Cisalpińſka* przyięła do swey bandery kolory Rzpltey *Francuzkiey*, z tą tylko odmianą, iż na mieysce niebieſkiego obrała zielony.

Ob. *Conſtant* znany iuż przez swoie zwycięſtwa w wyścigach konnych, założywſzy ſię w tych dniach o 12. tyſięcy liwrow, iż z *Paryża* do *Wersalu*, i ztamtąd nazad do *Paryża* na iednymże koniu zaiedzie w 80. minutach; Więcey ieszcze niż wygrał swóy zakład, ponieważ uſkutecznił to w 70. minutach.

Trybunał kryminalny departamentu *Sekwany*, wſkazał na śmierć iedną kobietę za pozbycie ſię ſwego męża, cale osobliwſzym ſpoſobem. Jeden nieſzczęśliwy człowiek, przywiedziony był do kalectwa przez upadnięcie z masztu okrętowego, co go przymuſiło do żebrania litości od przechodzących. Ponieważ nie był w ſtanie utrzymania ſię na własnych nogach, żona iego dzwigała go na ſwoich ramionach; lecz złośliwy kaleka, niewdzięczny swey żonie, źle iey tę uſługę nadgradzał. Nie mogąc iey bić, kąsał ią. Jednego dnia gdy przez moſt *Rewolucyi* przechodziła z swoim niewygodnym ciężarem, odbierała od niego przykre obelgi. Żona widząc sposobność nakazania mu na zawsze milczenia, rzuca go w *Sekwanę*, a przez ſwoie dobrowolne przed ſądem zeznanie, zapobiega temu wſzyſtkiemu, coby na obronę iey wyſtępku można było powiedzieć.

Na powſtanie reprezentanta *Mercier* przeciwko nagości posągow w ogrodzie *Thuilleries*, *Röderer* odpowiada naſtępuiącym artykułem:

Uſkarzasz ſię Obywatelu, iż na naszych przechadzkach posągi marmurowe lub ſpiżowe zupełnie są nagie; Czyliż więc na ſpektaklach, na balach, i w licznych towarzyſtwach, nie widziałeś gminu figur, które nie są ani marmurowemi, ani ſpiżowemi, a ieszcze więcey od nich są nagie? Na teatrze aktor w białych trykotowych pantalonach; Na przechadzce kobiety przez połowę obnażone, przez połowę lekką gazą pokryte, nie sąż więcey niż nagie? Dla dziſieyſzych kobiet wolne powietrze ieſt modą,

nie ma dla nich zimy, i *Paryż* ieſt dla nich *Azyą*. Wiadomo ci Obywatelu, iż nasze piękne damy zniosły zwyczay noszenia kieszeniow. Ciekawą ieſt rzeczą, gdzie chowaią swoie kluczę wychodząc z domow, czyli ſwoie papiery powierzaią ſłużącym lub mężowi.— Mówisz, iż wſtyd ma ściſły związek z innemi cnotami, ja utrzymuię, iż może ieſt naymocnieyszym węzłem życia towarzyſkiego i naypewnieyſzym ſpółeczeńſtwa zakładem. Kobiety na złe używaiąc swych wdziękow, tracą lub przynaymniey osłabiaią ich władzę. Jeżeli kobiety nagie były w *Sparcie* bożyszczem pragnienia, u nas nie będą iak tylko łupem potrzeby.— Pomiędzy innemi przyczynami, rzemieślnicy wiele ſię przyłożyli do tey rewolucyi. Przy uſtanowieniu ſyſtematu republikantſkiego, mowiono wiele o pięknościach *Greckich*, nasze damy chwyciły ſię tego z pospiechem, boiąc ſię ażeby im potym niemowiono o pięknościach *Rzymſkich*. Te *Greczynki* tak były lube, a te poważne matrony *Rzymſkie* tak nudne! Naszym damom podoba ſię wychowywać ſwoie córki po *Rzymſku*, ale ſame wolą być *Greczynkami*. Przed czterema laty malarze chcieli nas także podług swoich wzorow przeſtroić; ſtoſowali narod do malarſtwa, nie malarſtwo do narodu; teraz bawią ſię obdarzaniem naszych kobiet febrą, katarem, ażeby mieć łatwość brania z nich pięknego do swoich obrazow wzoru. Czyliż na tym kunszt zyſka? wątpię. Poymuię iak ieſt miło rysować piękne modele, lecz czyliż mnieysza ieſt rozkoſz w malowaniu czyſtości, wſtydu, pomieszania, i tryumfu. Utalentowani malarze, w cnocie a nie w rozwiązłym obnażeniu, prawdziwe dla ſiebie ſkarby znaydziecie.

Grenadyerowie Ciała Prawodawczego zaszczepili na dziedzińcu ſwoich koszar drzewo wolności Ob. *Blanchard* ich kommendant miał z tego powodu mowę, którą temi zakończył ſłowy: Ulubiony ſzczepie! tkliwy ſzczęśliwości ludu obrazie, oby czoła tych, którzy cię zasadzili, okrywały ſię kiedyś cieniem twoich gałązkow, niech twoy widok wzmacnia pomiędzy nami węzły braterſtwa. Gdy niemoc zgrzybiałego wieku, da nam przygotowany dla nas chlubny ſpoczynek, zgromadziemy ſię pod twoie cienie, i tam opowiadać ſobie będziemy bitwy i ſzczegulne kampaniow wolności zdarzenia.

Mówią, iż Rzplta *Francuzka* żąda od *Danij* 26. milionow liwrow, i ſześciu okrętow liniowych, lub żeby *Anglikom* zabronione były iey porty, a w przypadku odmowienia, zagraża woyną. To zaś ieſt rzeczą pewnieyszą, iż Rzplta domaga ſię ażeby ſamo miaſto *Hamburg* zapłaciło iey 18. milionow żądanych dawniey od trzech miaſt *Anzeatyckich*. *Hamburg* zaś ma ſię dopominać od *Lubeku i Bremy* o powrocenie przypadaiących na nie części.

Buonaparte i G. *Kilmaine* maiący tymczaſową kom: nad armią *Angielſką*, odprawili dnia onegdayszego prywatną z Dyrektoryatem konferencyą.

Z Departamentu niższey *Sekwany* obrani zoſtali do Rady ſtarszych OOb. *Vimare i Bourdon* oſkarżyciel Publiczny. Do Rady 500. OOb. *Hardy i Bailleul* utrzymani zoſtali. Departament *des Ardennes* utrzymał także w teyże Radzie ſwego deputowanego Ob. *Baudin*.— Departament *l'Oiſe* obrał bywszych Członkow konwencyi OOb. *Bezard i Danjou*.

Miniſter marynarki Ob. *Pleville le Pelley* złożył dnia wczorayszego Dyrektoryatowi ſwoią dymisſyą. Mówią, iż to uczynił z powodu podeszłego wieku, który mu nie pozwalał ſprawować tak pracowitego urzędu (ma lat 74..) Inni utrzymuią, iż dla tego ſkłada ten urząd, iż wyiedzie na obięcie kommendy nad flottą *Breſteńſką*. W ſamey rzeczy Dyrektoryat nadał mu ſtopień Kontradmirała.

Dyrektoryat odebrał przyſłaną ſobie korrespondencyą, którą wynaleziono ukrytą w górach *Szwaycarſkich*.

Dzienniki Jakobińſkie zwrociły na ſiebie uwagę rządu, który wydał naſtępuiącą rezolucyą: Dyrektoryat Wykonawczy zważywſzy, iż pisma pod tytułem: *Dziennik wolnych ludzi wſzyſtkich kraiow, czyli Republikanin. Przyiaciel oyczyzny, czyli dziennik wolności Francuzkiey*, są zwyczaynemi odgłosami wſzyſtko rozprzęgaiącey fakcyi; iż wſpólnie zmierzaią do obłąkania opinii, bądź rozſiewaiąc potwarze i zaszczepiaiąc nieufność względem prac ciała prawodawczego i rządu, oraz na nieſkażonych urzędnikow publicznych; bądź namawiaiąc do zaufania ludziom sprawiedliwie przez publiczną odrzuconym opinią, a których uſiłowania zmierzaią tylko do utrzymywania ducha niezgody i zakłoceń między obywatelami. Na mocy art: 35. Prawa 19. *Fructidor* roku 5. ſtanowi, iż dzienniki pod tyt: *Dziennik wolnych ludzi*, i *Przyiaciel Oyczyzny*, są zakazane, i że na ich drukarnie pieczęcie przyłożone zoſtaną.

Jeden z dziennikow tuteyszych zawiera w ſobie naſtępuiące uwagi względem uzbraiania woyſk naszych przeciw *Neapolowi* i dymiſſyi Xcia pokoiu w *Madrycie*. „Xiąże *Alcudya* przyiął ſyſtema zbytniey przezorności. Chciał on z *Anglii* nie rozdrażniać, i przyiaźń *Francuzką* utrzymać. Wydawał zawsze rozkazy do wyiścia flotty *Hiszpańſkiey* na morze, lecz prawie w teyże samey chwili cofał ie nazad. Oſkarżaią go nawet, iż utrzymywał z *Anglią* taiemną neutralność i miał zamyſł zawarcia z tym mocarſtwem oddzielnego pokoiu. Lękał ſię, aby nie wyſtawił na ofiarę marynarki *Hiszpańſkiey*, a w iſtocie ſamey mniemał, iż chociażby flotty *Francuzkie* zniszczone zoſtały, *Hiszpania* iednak mocarſtwem morſkim utrzymaćby ſię muſiała. Emigranci *Francuzcy* doznawali od niego nayczynnieyszey opieki, gdy tym czasem republikanie ponoſili w portach *Hiszpańſkich* nieſłychane przeszkody i krzywdy. Odkrył nakoniec Dyrektoryat ſprężynę taiemnych tych zamachow. Lecz Xiąże pokoiu taką przewagę w *Hiszpanii* umiał sobie zagruntować, tylą pasmami Króla i Królowę do ſiebie przywiązać, iż potrzeba było ſilnego kroku, aby tego kochanka fortuny z tak wysokiego ſtrącić ſzczebla. Gdy zagrożono *Neapolowi*, poſtrzeżono iż i tam *Alcudia* był dowodzcą rozmaitych urządzeń i śrzodkow, na które ſię teraz *Francuzi* maią prawo uſkarżać. Cały więc zamach obrocono ku niemu. Czynił wprawdzie przełożenia na obronę swoią u Dyrektoryatu, lecz nadaremnie. Dyrektoryat trwał w swoim przedſięwzięciu, zanosząc zażalenia, iż partya *Angielſka* ma przewagę w *Neapolu*, że *Anglicy* nadto widocznie przeciw *Francuzom* są wspierani, a w tym celu rokazał coraz większe czynić uzbraiania. Nakoniec dwór *Neapolitańſki* oświadczył, iż kroki iego były kierowane iedynie za poradą Xięcia pokoiu. Tym więc ſpoſobem cała intryga odkryta zoſtała. Dla uratowania Neapolu, *Alcudia* urząd złożyć muſiał. A potym wypadku można ſię iuż teraz ſpodziewać, iż wyprawa przeciw *Anglii*, wſzyſtkiemi ſiłami przez *Hiszpanią* popartą będzie.

Gen: *Dallemagne* wyſłał 4. officerow od armii *Włoſkiey* do dyrektoryatu, dla dania mu bliższych wiadomości o licznych rabunkach popełnionych w *Rzymie* i innych okolicach *Włoſkich*. Rozmaici agenci Ob: *Haller* kaſſyera armii, są aresztowani, a on sam przed sąd pociągnięty. Na zarzuty mu czynione względem poſtępkow iego w *Rzymie*, odpowiedział iż miał uſtne rozkazy od Generała, zabierania tego wszyſtkiego w rekwizycyą coby dla armii potrzebnym było. Miaſto *Avignon* ieſt w ſtanie oblężenia ogłoszone, a to na żądanie własney adminiſtracyi centralney. Roialiści i burzyciele, wielu tam dopuszczali ſię gwałtow, zdzierali w czaſie zgromadzeń pierwiaſtkowych, uchwały dyrektoryatu, przyſięgali nienawiść *Termidoryanow*, napadali na Gen: *Chubert* kommendę maiącego, lecz nakoniec kupy insurgentow rozpędzone zoſtały. *Anglicy* mowią tuteysze dzienniki, maią wpływ do tych rozruchow w rozmaitych częściach *Francyi* południowey okazuiących ſię, ale dyrektoryat i tam ſię znayduie, dla pognębienia burzycielow. — Mowią iż król *Neapolitańſki* na żądanie Gen: *Berthier* wypuścił na wolność wszyſtkie osoby aresztowane z powodu opiniow politycznych, dozwalaiąc im wyiechania do *Malty*.

Adwokat ieden broniąc złoczyńcy przed ſądem, a nie maiąc mocnych za nim dowodow, użył fortelu, i donioſł ſądowi, iż ma nadzwyczayną iedną okoliczność do przełożenia, będąc pewnym, iż ta doſtatecznie przyłoży ſię do uwolnienia winowaycy, nie śmie iednak przełożyć iey, aby ſądu tym nie obraził. Na zapewnienie iak nayuroczyſtsze ſędziow, iż każdy dowod iakiegokolwiek bądź gatunku przyiętym będzie, proſił ieszcze, aby ten dowod pozwolono mu koniugować, gdyż inaczey nie mogłby go powiedzieć, na co gdy ſąd także przyſtał, adwokat tak mowić zaczął: *Ja kradłem*, obracaiąc ſię potym do Prezydenta, *ty kradłeś*, do winowaycy, *on kradł*, do ſwoich kollegow *my kradli*, do ſędziow wszyſtkich *wy kradliście*, a do publiczności, *oni kradli*. Fortel ten iednak nie uwolnił bynaymniey winowaycy od kary.

z Bruxelli dnia 22. Kwietnia.

Zgromadzenie Elektoralne Departamentu *la Dyle* zebrane w tym mieście, zaczęło ſwoie czynności przez wyrzucenie z ſwciego łona 20. Elektorow, po czym przyſtąpiło do wyboru trzech reprezentantow, których ten Departament winien ieſt przeſłać Ciału Prawodawczemu. Tym wyborem zaszczyceni ſą, do Rady ſtarszych Ob. *Chapel* dozorca kontrybucyi; do Rady 500. OOb. *Outrepont*, który ſię ieszcze znayduie w *Raſtad*, i *Martinelli z Tirlemont*. Dnia dziſieyszego Ciało Elektoralne mianuie adminiſtracyą Departamentu, oſkarżyciela publicznego, Prezydenta i Pisarza Trybunału kryminalnego.

Zgromadzenie Elektoralne Departamentu *Skaldy* wybrało na ſwoich reprezentantow do Rady ſtarſzych Obywatela *Hopſomer* Adminiſtratora, *Lacoudraie* kommiſſarza Dyrektoryatu Wykonawczego; do Rady 500. Obywatelow *Meyer*, *Troiſoeufs*, i *Paul Tac* kupca.

Zgromadzenie Elektoralne Departamentu *Deux Nethes* odprawuiące ſię w *Antwerpij*, wybrało do Rady 500. Obywatelow *Demoor i Brusle*.— Departament *Sambry i Mozy*, maiąc tylko iednego w tym roku mianować reprezentanta, Zgromadzenie iego wybrało do Rady 500. Obywatela *Steuenotte*. Wybor innych Departamentow nie ieſt nam ieszcze wiadomy.

z Hagi dnia 17. Kwietnia.

Aresztowania osob dawniey za rządu *Statudera* w ſkarbie używanych ciągle trwaią. Reprezentanci, którzy po rewolucyi 22. Stycznia niechcieli w zgromadzeniu narodowym zaſiadać, w liczbie 29. ſą z urzędow ſwoich złożeni, i wyięci z zgromadzeń pierwiaſtkowych zoſtali. Maią także wyiechać z *Hagi*, a adminiſtracye kraiowe będą mieć na nich oko.— OOb. *Beyma*, *Viſſer*, i *Zonsbeck*, ſą mianowani do dochodzenia tego wszyſtkiego, co ſię ściąga do odpowiedzialności osob rządowych, które od r. 1795. intereſſami ſkarbowemi zawiadowali.

Od granic Tureckich d. 25. Marca.

W pośrzod przeciwnych ſobie wiadomości, trudno ieſt o prawdziwym intereſſow *Baſſmana-Oglu* zapewnić ſtanie. Widać iednak, iż ten buntownik długo ieszcze i ſilnie pod *Widdynem* opierać ſię będzie, ieżeli znacznieyſi baszowie i officerowie nie przekonaią ſię o potrzebie większey ſurowości woyſkowey, i złączenia ſił do attakowania fortecy. Porta uczuła zapewne tę prawdę, ponieważ przynagliła do wyiazdu kapitana Baszę, którego przytomność przyłożyć ſię może do ziednoczenia ſił i zapewnienia dobrego onych użycia.— Przywieziono tu w tych dniach nowe wory z głowami, z potyczki przeciw *Baſſmanowi-Oglu* ſtoczoney. W tym momencie dowiaduiemy ſię o przyieździe do *Konſtantynopola* G. *Tamary*, Poſła nadzwyczaynego *Roſſyiſkiego*, który naſtępuie po Panu *Kotſchubey* zawołanym od ośmiu mieſięcy od Imperatora na ważny urząd w kollegium intereſſow zagranicznych.

z Raſtad dnia 16. Kwietnia.

Na dziſieyszey ſeſſyi naradzano ſię nad odpowiedzią na oſtatnią notę miniſtrow *Francuzkich*. Uchwalono, iż deputacya nalegać ma ieszcze o trzy punkta zawarte w nocie ſwoiey pod d. 11. marca, z tym dołożeniem wyraźnym, iż naylepszy ſposob do przyspieszenia pacyfikacyi, ieſt zrozumieć ſię nayprzod dokładnie, względem tych warunkow, pod którémi deputacya przyſtąpiła do zasad przez *Francyą* proponowanych.— Hr: de *Cobenzl* wyiechał wczoray do *Wiednia*.

Uważaią tu, iż legacya *Francuzka* nie ſzybko w negocyacyach myśli poſtępować, i że deputacyi Rzeſzy wiele na tym zależy wiedzieć, iakie ſyſtema przedſięwezmą naypierwsze dwory *Niemieckie*. Mówią, iż z biſkupſtw *Bamberſkiego i Wirtzburſkiego*, nowe elektorſtwo będzie uformowane.— Co ſię tycze nadgrod dla xiążąt duchownych, te pomimo wyrazow noty *Francuzkiey*, nie tak prędko przyidą do ſkutku. Osma część dochodow, iak mówią będzie im zapewniona.— Znayduię ſię tu teraz G. adiutant G. *Augereau*.— P. *Wöllwarth*, którego zmarły xiąże *Wirtemberſki* oddalił od urzędu za zawarcie pokoiu z *Francyą*, wyiechał z tego miaſta. Mówią, że teraźnieyszy xiąże na prożbę ſtanow żądaiących iego przywrócenia, albo przynaymniey dochodzenia przyczyny oddalenia iego, znowu go do dawney doſtoyności powoła.— Wiadomość iakoby cę-

sarz miał oświadczyć Dyrektoryatowi, iż zamiary przeciw *Neapolowi* poczyta za krok nieprzyiacielski, zupełnie iest fałszywą.— Ob. *Rehmann z Mogencyi* przybył do *Frankfortu*.— Woyska *Francuzkie* nie tylko powiększaią się przy *Erenbreitstein*, ale nawet między *Laną* i *Niddą*.

z Stuttgard dnia 14. Kwietnia.

Od kilku dni woyska *Austryackie* znayduią się w zupełnym marszu iedne do *Włoskiego Tyrolu*, drugie do jeziora *Konstancyeńskiego*. Dnia wczorayszego regiment dragonii arcy-Xcia Jana przeieżdżał przez *Kempten*, zmierzaiąc ku *Bregentz*. Nazaiutrz i dni następuiących, inne woyska przez *Kempten* przechodzić miały.

Miasta Cesarskie cyrkułu *Szwabskiego*, wysłały swoich deputowanych na zgromadzenie generalne, odprawuiące się w mieście *Ulm*, dla naradzania się względem interessow wspolnych.— Prałaci tego cyrkułu zgromadzili się w *Ochsenhausen*, w liczbie 20 dla namyślenia się nad srzodkami, iakich użyć wypadnie w przypadku sekularyzacyi.

Od granic Szwaycaryi d. 16. Kwiet:

Ciało Prawodawcze *Helwetow* rozpoczęło swoie sessye w *Arau* d. 12. t. m. obydwie Rady oswiadczyły legalne swoie postanowienie. Wielka Rada uchwaliła ogłosić Rzpltą *Helwetow*; Senat potwierdził tę rezolucyą. Czytano potym listy OOb. *Lecarlier* i *Schauenbourg* z powinszowaniem Zgromadzeniu. Wysłane zostały trzy osoby do Ob. *Mengaud* z doniesieniem, iż Rzplta była ogłoszona, i że Rady rozpoczęły swoie czynności.— Domyślaią się, iż ministrowie *Francuzcy* i *Cisalpińscy* rezydować będą na przyszłość w *Arau*.— Donoszą z *Berny* o zgromadzaniu się woysk przeciwko małym kantonom, które nie przyięły konstytucyi. G. *Schauenbourg* naznaczył dzień 18. dla kantonow *Appenzel*, St. *Gall*, i *Toggenbourg*, oświadczaiąc, iż w przypadku nieprzyięcia konstytucyi, obeydzie się z niemi iako z oligarchami *Szwaycarskiemi*. Cały prawie korpus armii *Francuzkiey* pod kommendą G. *Schauenbourg* iest zebrany w *Bernie* i iey okolicach. Zapewniaią, iż wielka iego część ma ustąpić z *Szwaycaryi*, a na iey mieysce maią tam wkroczyć woyska z armii *Moguńckiey*.

z Hamburga dnia 21. Kwietnia.

Znaydujemy w kuryerze *Londyńskim* interessuiącą wiadomość o kantonie *Rossyiskim* przeznaczonym na mieszkanie dla armii *Kondeusza*: Z tego opisu krotką treść przytaczamy:

— *Paweł Pierwszy* naznaczył mieszkanie dla korpusu woyskowego Roialistow *Francuzkich*. Trzy na to wskazane są miasta, *Łuck*, *Kowel*, i *Włodzimierz*, (tu następuie topograficzne tych trzech miast opisanie.) W powszechności kray ten niepotrzebuie iak tylko ludności, handlu, i rękodzieł. Troykąt który te trzy miasta formuią, nie ma rzek spławnych. Zaymuie mieysce nayważsze na lądzie w rowney prawie odległości od *Baltyckiego i czarnego* morza pod 15. gradusem szerokości, to iest w tym samym prawie klimacie, co połnocna *Francya*, lecz w przykrzeyszym i nierownieyszym powietrzu. Przyrodzenie tego kraiu iest silne, grunta nadzwyczaynie płodne, żywność w nayniższey cenie; we wszystko obfituie procz złota, i wina, ktòte sprowadza z *Węgier*. Rownie w kruszce iak rośliny bogaty. Bydło wszelkiego rodzaiu przednie i liczne, pastwiska tak piękne, iak we *Flandryi* i w *Hollandyi*. Przepyszne i niezmierne lasy, pełne są zwierza.— Położenie geograficzne tego kantouu ktòry zaymować będzie armia *Kondeusza*, iest takie iż ze wszysstich kraiow *Rossyiskich*, ten iest naybliższym od *Francyi*. Większa połowa szlachty iest uboga, i kilka tylko familiow możnych i bogatych, lecz te rzadko w swoich znayduią się maiętnościach. Powszechny ięzyk iest *Polski*, pochodzący z dyalektu *Słowiańskiogo*. Kupcy i innych klass Obywatele umieią ięzyk *Niemiecki*, wszyscy zaś prawie ludzie posiadaią zepsutą łacinę. Niechay filozof przyzwyczaiony dochodzić skutkow moralney mieszaniny, zgadnie wypadki podobieństw i rożnic.— Niech wystawi w iakiey figurze wsrzod lasow i bagnow *Wołyńskich* pokażą się roskoszne dzieci *Paryża*, *Lugdunu*, *Bordeaux*, *Gaskończykowie*, *Normandczykowie* etc. Ponieważ ta nowa kolonia składa się z ludzi powiększey części w wieku namiętności znayduiących się, iakie ich obecność i obyczaie, sprawią skutki na płci skłonney do przyimowania wszelkich nowych i obcych wrażeń; na tey płci, dla ktòrey na całym świecie naywiększą iest ponętą grzeczność, lekkość, i wdzięki. Nie można nieprzyznać iż to iest podziałem wszystkich *Francuzow*, i nie iest to krzywdzić zacnych *Wołynianow*, czyniąc ich mniey biegłemi w niebespieczney sztuce zwodzenia. Nowi zatym przybysze podobać się będą kobietom, lecz z tegoż samego powodu nie znaydą łaski u męszczyzn. Sprawią iednak iakążkolwiek odmianę w obyczaiach i wyobrażeniach nowey swoiey Oyczyzny.

z Rzymu dnia 1. Kwietnia.

Ostatniego piątku przybył tu kuryer z *Paryża*. Podług depeszow przez niego przywiezionych, nakazano wszystkim członkom S. *Collegium* opuścić kray Rzpltey *Rzymskiey*, zostawuiąc im wolność udania się, gdzie im się będzie podobało. Z tego powodu wszyscy Kardynałowie zostaiący pod strażą w *Civittavechia* są uwolnieni, i otrzymawszy paszporta od konsula *Neapolitańskiego*, popłyneli do *Orbitello*.

Ob. *Prence* dawniey nauczyciel języka *Greckiego* w *propagandzie*, wyiedzie w charakterze sekretarza ambassady naszey do *Paryża*.— Rada młedszych postanowiła kazać postawić w Kapitolium monument wdzięczności w figurach allegorycznych dla *Francyi*.— Oprócz Generała *Masseny* który do *Genui* przyiechał, przybyli także Generałowie *Murat*, *Vaubois*, *Epinois*, *Epinar*, *Dupuis* i *Latouche*. — Z pomiędzy ministrow zagranicznych, którym kazano z miasta naszego wyiechać, wyięci tylko zostali sekretarz legacyi *Hiszpańskiey* i dozorca fabryk *Toskańskich*. Kawalerowi *Ramet* agentowi dworu *Neapolitańskiego* dozwolono tylko 3. godzin czasu do urządzenia swoich interessow, zaraz po wyiezdzie agenta przyłożono pieczęć na dom iego. — Wszystkie akta inkwizycyi są popieczętowane.— Konsulowie mieszkaią teraz w pałacu *Kwirynalnym*. Konsulowi *Angellucci* dostały się w podziale pokoie zaięte niegdyś przez Papieża. Wspomniony Konsul iest lekarzem powszechnie z talentow swoich i cnot szacowanym, zyskał nayWięcey miłości u ludu przez bezpłatne leczenie i wspieranie ubogich. Od czasu obięcia konsulostwa, podał do gazet *obwieszczenie*, które honor czyni republikanckim cnotom iego, iest zaś następuiące: „Liborio Angeluccio *obywatel* Rzymski *i Konsul zważaiąc, iż od czasu obięcia konsulostwa poprzestał być wzywanym od chorych ubogich, a dowiedziawszy się. iż wielu nieszczęśliwych nieśmieiąc szukać iego rady i pomocy, umarło; oznaymuie, iż każdy potrzebuiący rady iego, śmiało przywołać go może do siebie, że iest zawsze gotow służyć każdemu i sądzi być obowiązkiem swoim ratować bliźniego.* Piękny wzor do naśladowania dla wszystkich lekarzow.—W czasie święta federacyi w *Rzymie*, była odbyta przysięga wieczney nienawiści rządu dawnego i anarchij.

Wyiechali z tąd officerowie *Francuzcy* dla przeyrzenia granic od strony Królestwa *Neapolitańskiego*. Już iedna część obozu przy *Pontemolle* poszła do *Tavolato*, na drodze ku *Albano*.

Ceduły straciły tu swoy walor i spalone zostały wyiąwszy te, które są od 3. aż do 35. skudow i te tylko kurs maią.— Przybyli tu officerowie z wyższego sztabu legionu cudzoziemskiego.— Kardynali nie mogą znaydować się w granicach Rzpltey. Jeden tylko Kardynał *Gerdil* wyięty iest od powszechnego prawa równie przez Rzpltą *Francuzką*, iak przez naszą, i wolno mu iest mieszkać, gdzie się mu podoba.

z Medyolanu dnia 9. Kwietnia.

G. *Berthier* wyiechał d. 6 na 7. w nocy do *Paryża*. G. *Brune* obiął naywyższą kommendę nad armią *Włoską*.—Minister interessow wewnętrznych Obyw: *Ragazzi* złożył swoy urząd, który obiął Ob. *Lamberti*.— Dowiaduiemy się z *Korfu*, iż Generał kommenderuiący na wyspach morza *Jońskiego* i *Egeyskiego*, wydał do mieszkańcow proklamacyą, w którey im donosi, iż *Francya* uznaie ich za obywatelow *Francuzkich*, oraz przypuszcza ich do sławy i praw swoich. Nieprzyiaciele (wyraża w tey proklamacyi) roznoszą, iż chcemy nadweręzać wasze obrządki, iż wywoziemy artylleryą z *Korfu*, i że po zniszczeniu tych wysp myślemy ie opuścić. Winienem wam odkryć prawdę. Wszelki obrządek będzie w poszanowaniu; na obronę *Korfu* znayduie się 480. armat ze wszystkiemi do nich należącemi ammunicyami. Jest do tego uzbroiona flotylla i 600. armat na innych wysp obronę. Eskadra oddala się dla przyłożenia się do wyprawy przeciwko *Anglii*. *Francuzi* nieopuszczą nigdy tych wysp, które im uroczysty traktat zapewnia, ponieważ są częścią całości Rzpltey *Francuzkiey*. Summy które na nagłe potrzeby zostały pożyczonemi, rzetelnie wierzycielom oddane będą. Bądźcie więc spokoynemi i mieycie zaufanie. Niewierzcie zdradzieckim podszeptom, które was obłąkać usiłuią. Wkrótce doświadczycie, iż rząd wielkiego narodu zatrudnia się sposobami zabespieczenia waszey wolności i uszczęśliwienia.

Pan *Querini* bywszy minister Rzeczypospolitey *Weneckiey w Paryżu*, który od kilku miesięcy znaydował się w zamku *Medyolańskim* iako więzień stanu, w tych dniach uszedł z więzienia. Officerowie, którym straż iego oddano, aresztowani zostali.

Donoszą z *Liworny* o zupełnym *Korsyki* uspokoieniu. Woyska *Francuzkie* w znaczney liczbie na tey wyspie teraz znayduiące się, zgromadzaią się do *Ajaccio*, zkąd większa część ma popłynąć na morze dla przyłączenia się do wyprawy *Francuzkiey* na morzu śrzodziemnym. To zaś iest rzeczą pewną, iż wzięto w rekwizycyą wszystkich maytkow *Korsykańskich*, którzy maią być użytemi do okrętow transportowych. Chcący docieć zamiaru tey wyprawy, gubią się w swoich domysłach przeznaczaiąc ią iedni do *Neapolu*, drudzy do *Cadix*, inni nakoniec do *Egiptu*.

OBWIESZCZENIA

Lubo w Uniwersale pod dniem 1. Stycznia roku bieżącego względem fabrykacyi i sprzedaży Tabaki w Rollach, oraz podwyższenia niektórych od niey opłat wydanym postanowiono zostało, że same tylko liście Wirginiyskie po dwa dobre grosze od funta; zaś Węgierskie i inne ordynaryine po 8. denarow od funta podatku na przyszłość ponosić maią: Gdy iednak tak w celu pozyskania indemnizacyi za stratę z powtornego uchylenia Administracyi tabaczney wynikaiącą, iako też chcąc zabieżyć wszelkim szkodom dla kultury krajowey tabaczney zrządzić się mogącym, osądzono za rzecz potrzebną; na wszelkie obce liście również nałożyć opłatę: Stanowi się więc i do powszechney podaie wiadomości przepis następuiący: *Że od wszelkich bez wyiątku obcych liści tabacznych dwa dobre grosze od funta opłacano być ma: Czyni się iednak ostrzeżenie, iż Departamenta skombinowane Fabryk i Akcyzy, łącznie z Departamentem Prusko-Połudnowym skarbu postanowiły między sobą, iż w przypadku gdyby produkt liści krajowych nie był dostarczaiącym, fabrykantom i przędzarzom tabacznym w tym celu do nich się zgłaszaiącym wydawać będą zwyczayne, iak dotąd, na wprowadzanie obcych ordynaryinych liści paszporta; i że w tym tylko przypadku opłata 8. denarow od funta będzie wybieraną.*— Z resztą pod nazwiskiem liści ordynaryinych krajowych, rozumieią się szczegulnie liście ordynaryine Węgierskie, Gallicyiskie, Moskiewskie, Mecklemburgskie i Anhaltskie: inne iednak gatunki żadną miarą pod przepis nineyszy podciągane być nie mogą.— W tych Prowincyach naostatek, w których dotąd wolno było wprowadzać liście tytuniu Moskiewskie i Gallicyiskie bez paszportu, iedynie za opłatą mnieyszego ieszcze cła, iak było dawniey, to iest: po 8. denarow od funta, ma być i na przyszłość fabrykantom i przędzarzom tabacznym dozwolono wprowadzać oba powyższe gatunki za złożeniem zwykłego cła 8. denarow od funta. W tym przypadku iednak żadnego już niepotrzebować będą paszportu. Przepis ten ma być więc przez każdego zachowanym.— Dan w Warszawie dnia 23. Marca 1798.

J. K. Mci Pruss Południowych Woyskowa i Ekonomiczna Kamera. de Hoym.

TABELLA

Generalna ceny zboż w znacznieyszych Miastach Departamentu Warszawskiego Kameralnego z miesiąca Marca 1798. *roku.*

Inspekcya Konsyliarza Poborowego. / Nazwiska Miast.	Na miarę Berlińską.									
	Pszenicy.		Zyta.		Jęczmienia.		owsa		Grochu.	
	Winspel.		Winspel.		Winspel.		Winspel.		Winspel.	
	R.	gr	R.	gr	R.	gr	R.	gr	R.	gr
Inspekcya Łęczycka.										
1. Gombin	24	—	19	12	13	—	9	12	28	—
2. Kłodawa	28	—	19	—	12	20	10	—	29	—
3. Kutno	30	—	20	—	13	12	10	12	30	—
4. Łęczyca	30	—	20	—	14	—	10	—	30	—
Inspekcya Łowicka.										
1. Głowno	25	—	20	—	14	—	10	—	—	—
2. Inowłodz	30	—	21	—	18	—	11	—	—	—
3. Łowicz	24	—	16	—	14	—	10	—	24	—
4. Rawa	25	—	22	—	16	—	10	—	20	—
Insp: Warszawska.										
1. Biała	36	—	21	20	16	—	10	—	—	—
2. Błonie	34	—	22	—	17	—	14	—	24	—
3. Czersk	24	—	16	—	16	—	9	—	20	—
4. Gora	36	—	20	—	18	—	16	—	—	—
5. Goszczyn	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Grodzisk	38	—	22	—	12	—	10	—	—	—
7. Groiec	38	—	19	—	16	—	13	—	20	—
8. Iłow	34	—	24	—	20	—	12	—	25	—
9. Mogiełnica	36	—	20	—	15	—	12	—	32	—
10. Mszczonow	32	—	22	—	16	—	13	—	24	—
11. Nadarzyn	32	—	20	—	16	—	11	—	—	—
12. Nowemiasto	36	—	20	—	16	—	11	—	24	—
13. Nowydwor	30	—	24	—	22	—	18	—	24	—
14. Piaseczno	35	—	21	—	18	—	15	—	36	—
15. Przybyszew	37	12	20	20	16	16	12	—	25	—
16. Sochaczew	38	—	22	—	16	—	10	—	30	—
17. Tarczyn	36	—	21	—	16	12	12	—	26	—
18. Warka	30	—	18	—	15	—	9	—	31	—
Miasto Warszawa z Przedmieściami, Pragą i Skaryszewem	32	9	20	10	16	2	10	6	30	17

Na Końskim Targu w podle Kościoła Ewangelickiego w kamienicy kamieniarza Nro: 1070. na pierwszym piętrze znayduia się Zwierciadła Paryzkie, nowe różney wielkości do sprzedania.

Swice *Moskiewskie* łojowe stołowe kamieniami, tudzież Kawior świeży iest do sprzedania na Krakowskim Przedmieściu pod Nrem 437.

Kantor tey Gazety iest w Rynku Starego Miasta, w kamienicy JP. Eberta, pod Nrem 65. na drugim piętrze. — Exemplarz groszy 20.